

De romantische esthetiek van Lisa Ottenburgh

Lisa Ottenburgh (1997) wordt in de voetsporen van Klaas De Baere de vijfde huisillustrator van OKV. Het concept blijft onveranderd: ze krijgt een blanco dubbele pagina die ze op basis van een fragment uit het tijdschrift invult. Daarmee kan je als nieuwsgierige kunstenaar, schipperend tussen illustratie, schilderkunst, strips en papierknipsels, je verhaal kwijt.

JONAS BRUYNEEL

Zag je bij je eerste illustratie onmiddellijk het beeld voor je?

Lisa Ottenburgh: “Ik had meteen de esthetiek van de jaren vijftig en zestig voor ogen. Maar voor ik begin te schetsen, doe ik altijd eerst onderzoek. Ik kan uren in archieven snuisteren op zoek naar vergeten foto's. De planeten uit de illustratie heb ik op een Sovjet-postzegel gevonden. Door dat archiefmateriaal om te zetten in mijn beeldtaal ontstaat het beeld bijna automatisch.”

Hoe zou je die beeldtaal beschrijven?

“Ik heb het gevoel dat ik die nog steeds aan het zoeken ben. Zonder verwaand te willen klinken, kan ik zeggen dat ik een goede tekenaar ben. Dat ambacht beheers ik. Maar daardoor kan ik ook goed imiteren, en dat is een valkuil. Als ik naar een tentoonstelling ga, kijk ik meteen hoe iets vanuit technisch oogpunt gedaan is. Daardoor heb ik voortdurend het gevoel dat ik voor mezelf moet bewijzen dat iets van mij is en dat ik het niet ergens heb gehaald.”

Wat meteen herkenbaar is, is de *grid* waarin je je beelden past.

“Dat doe ik inderdaad vaak. Ik weet niet of ik dat sequenties kan noemen, want er is geen echt verloop van A naar Z. Voor mij zijn het beelden die simultaan gebeuren, en samen tonen ze wat ik wil vertellen. Ik heb me al afgevraagd of het geen gemakkelijksoplossing aan het worden is. Voor mij is het de eerlijkste manier om echt in iets door te dringen.”

Is het niet omdat je zoveel onderzoek doet dat je die sequenties nodig hebt om alles verteld te krijgen?

“Bij elke tekening start ik met de intentie om met witräume te creëren, maar aan het einde zit het toch vol. Vorig jaar heb ik *To the Lighthouse* en *The Waves* van Virginia Woolf gelezen. In die boeken voelde ik hetzelfde effect: hoe ze met de combinatie van beelden sferen oproept in plaats van die letterlijk te verbeelden. Ik haalde altijd al inspiratie uit literatuur, maar dit had ik nog nooit meegemaakt. De manier waarop Woolf licht en sferen beschrijft, heeft me enorm beïnvloed.”

Kan je die manier van werken in al je opdrachten kwijt?

“In het begin wou ik alles proberen, en uit financiële overwegingen nam ik vaak te veel aan. Maar na de zoveelste trouwkaart besepte ik dat ik keuzes moest maken. Nu ik sinds twee jaar een vaste lesopdracht heb, heb ik een stabiel inkomen en hoef ik geen opdrachten meer aan te nemen waar ik niet honderd procent achter sta. Voor *Apache Magazine* heb ik bijvoorbeeld een cover mogen tekenen. Carte blanche. Superfijne ervaring.”

Foto: Saskia Vanderstichele

Lisa Ottenburgh, *Februari*,
2024, kleurpotlood, 21 x 17 cm

Ook bij ons krijg je die vrijheid.

“Het is ook fijn dat het tweemaandelijks is. Er is zowel voldoende tijd als vrijheid. Tegelijk hou ik van de historische context in de artikels waaruit ik mag kiezen. Daar heb ik me altijd door aangetrokken gevoeld.”

Hoe komt dat?

“Ik heb een romantische esthetiek, denk ik. Als ik naar oude foto's kijk, vind ik het leven vroeger vaak mooier. Dat klinkt cliché, maar ik hou meer van de esthetiek van duurzame materialen dan van plastic en synthetische stoffen. Die interesse heb ik van thuis meegekregen. Mijn papa leest veel over geschiedenis. Ook zijn liefde voor de koers heb ik overgenomen. Voor mij gaan die twee dingen hand in hand. De kleuren van het wielrennen, de iconische beelden, de grootspraak van de koersjournalistiek, daarin zit eenzelfde soort romantiek.”

Nooit gedacht om iets met die liefde voor geschiedenis te doen?

“Ik heb eraan getwijfeld om kunstgeschiedenis te studeren, maar tijdens mijn master illustratie zei een docent me dat ik evengoed zelf onderzoek kan doen en in mijn werk de pseudohistoricus kan uithangen. Maar ergens heb ik het gevoel dat mij nooit is uitgelegd hoe

ik dat grondig kan doen. Ik raak vaak ontmoedigd of overdonderd door de veelheid aan bronnen en informatie. Bij deze opdracht voor OKV is een voorselectie gemaakt. Dat geeft me het plezier van onderzoek, maar het blijft overzichtelijk.”

Wat zou je doen, mocht je alleen voor jezelf werk kunnen maken?

“Onlangs scrolde ik door mijn archief. Het was confronterend om te zien dat er maar een handvol projecten waren waarop ik echt trots was. Het deed me ook beseffen dat ik op een zijspoor was geraakt. Al vrij jong had ik voor ogen dat ik boeken wou publiceren, en het is nog steeds mijn droom om een kinderboek te maken. Dat is een van de mooiste dingen die er bestaan, kinderen reageren daar zo oprecht op. Maar de laatste jaren ben ik meer op het pad van tentoonstellingen terechtgekomen.”

Hoe komt dat?

“Een tijd geleden heb ik grote papierknipsels gemaakt voor het FOMU (*Nightwatch*, 2022, n.v.d.r.). Dat hebben heel wat mensen opgepikt en zo is een bal aan het rollen gegaan. Voor ik het goed besepte, werd ik vooral gevraagd om knipselinstallaties te maken.”

Terug naar de droom om te publiceren.

“Ik werk nu aan een boek, en binnen een kleine maand stel ik daar de eerste beelden van tentoon, tijdens een solo-expo tijdens de Picturale in Ronse. Als ik eraan denk dat ik die beelden ga tonen, slaat mijn hart een tel over. Ik heb nog niemand laten meekijken, en de helft van de tijd weet ik niet wat ik aan het doen ben.”

Waarom wil je zo graag verhalen vertellen?

“Ik ben ervan overtuigd dat we als mensen verhalen nodig hebben, en ik denk dat beeld dat perfect ondersteunt en soms zelfs overbodig maakt. Zelf heb ik me altijd achter mijn beelden verscholen. Voor dit boek is het de eerste keer dat ik zelf teksten schrijf. Dat voelt als een persoonlijke overwinning.”

Wist je meteen dat je zelf de teksten zou schrijven?

“Een illustrator als Gerda Dendooven werkt voor haar teksten met Bart Moeyaert, dus dacht ik aanvankelijk dat ik ook naar zo'n samenwerking zou zoeken. Ik heb het aan mijn zus en mijn lief gevraagd, die allebei goed schrijven. Ze hebben allebei een poging gedaan, maar ik herkende in mezelf de vervelende klant. Het voelde nooit goed, ik gaf meteen kritiek. Zelf schrijven was dus eerder een noodzaak.”

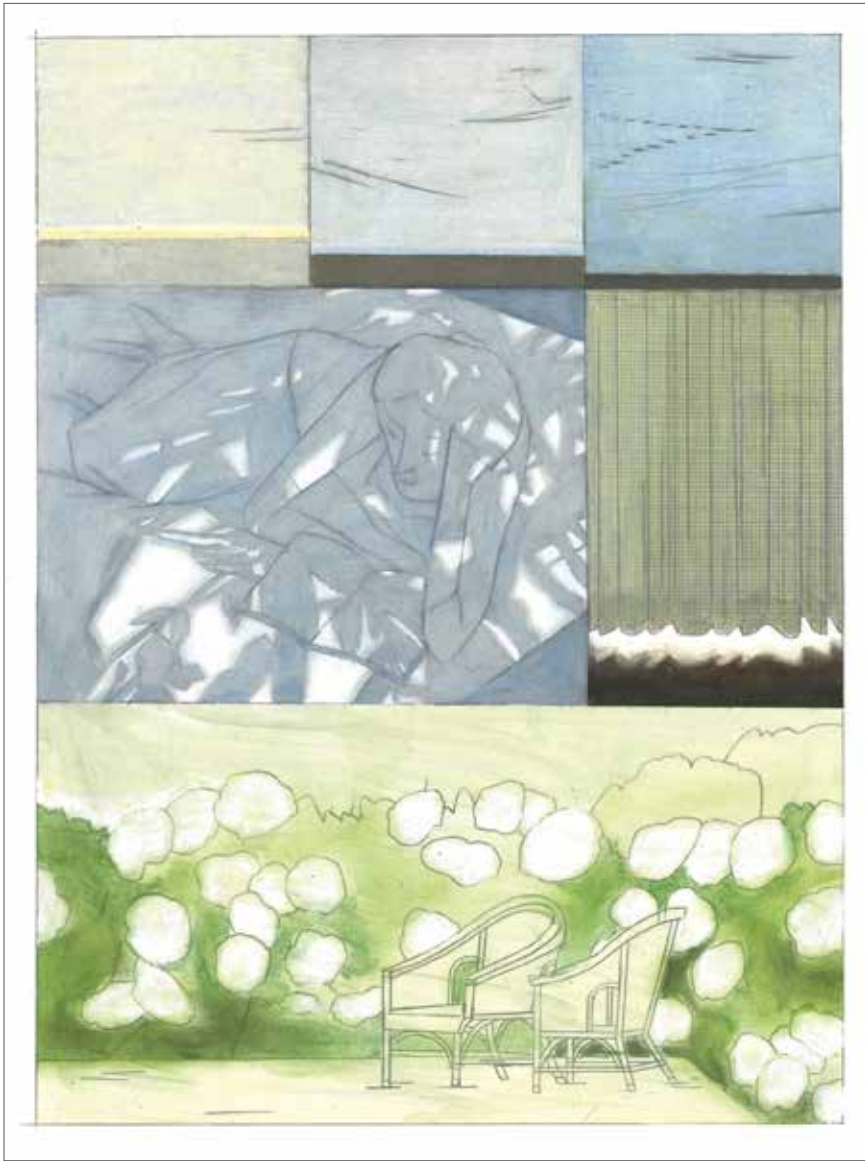
Is het uit noodzaak, of verhinderde je onzekerheid je om het meteen zelf te proberen?

“Waarschijnlijk wel. En misschien is die onzekerheid met ouder worden wat aan het wegebben. Ook in mijn werk durf ik meer. Voor mijn afstudeerproject maakte ik een reeks over de dynamiek op een familiefeest, los gebaseerd op *Omtrent Deedee* van Hugo Claus. Mijn zus herkende er zichzelf in en merkte meteen op

“Ik haalde altijd al inspiratie uit literatuur, maar dit had ik nog nooit meegemaakt. De manier waarop Virginia Woolf licht en sferen beschrijft, heeft me enorm beïnvloed.”

Lisa Ottenburgh, *De Morvan*,
2023, grafietpotlood en aquarel, 38 x 30 cm

Lisa Ottenburgh, *The Grand Tour: Het vertrek*, 2025, acryl, grafiet, kleurpotlood en oliepastel, 42 x 29,7 cm

dat het over ons ging, over onze familie. Maar tegelijk verbeeldde ik het als een observator, van een zekere afstand. Nu heb ik het gevoel dat ik er meer in durf te staan. En vanuit dat persoonlijke standpunt voel ik beter wat de moeite waard is om te vertellen en wat belangrijk is.”

Vertaalt dat dichter bij jezelf werken zich in je beelden?

“Ik denk het wel. Vroeger gebruikte ik vaak dezelfde kleuren, terwijl het nu bijna impressionistische werken worden waarin ik speel met licht en schaduw. Ik heb het gevoel dat mijn werk vroeger inwisselbaar was qua tijdstip of locatie. Nu is het vaker een weergave van vijf vluchtige seconden op een specifieke dag en plaats. Daarmee geef ik een inkijk in hoe ik naar de wereld kijk. Daartoe dienen ook die sequenties: ze zijn als een cameralens die van detail naar detail springt.”

Je boek wordt een reisverhaal.

“Het is een verhaal over heimwee. Dat is een gemoedstoestand die mij erg fascineert, omdat ik er zelf vaak last van heb. Tegelijk wil ik er voortdurend op uittrekken, nieuwe plekken ontdekken. Door die tweespalt voel ik me op reis vaak misplaatst. Dus ben ik me gaan inlezen. Ik las dat heimwee het ergst is wanneer mensen onvrijwillig reizen. Dat is vanzelfsprekend bij migratie, maar ik beeld me in dat ook bij de klassieke *grand tour* (*Educatieve rondreis door adolescenten, onder meer kunstenaars, n.v.d.r.*) vaak heimwee voorkwam. In mijn verhaal vertrekt mijn hoofdpersonage op zo'n *grand tour* met grote verwachtingen, maar hoe mooier de reis wordt, hoe slechter hij zich voelt.”

Daarbij speelt de natuur een grote rol.

“Het is de eerste keer dat ik dat merk in mijn werk. Ik voel dat er een nood in me groeit om meer in de wereld te staan. Dat sijpelt ook in mijn beelden door. In het verhaal komt het hoofdpersonage alleen in de natuur tot rust, en ik heb het gevoel dat dit bij mij ook zo is. Ik woon voor het eerst in een huis met een tuin. Nu zie ik hoe de boom aan het evolueren is. Ik word me bewust van de seizoenen.”

En dat inspireert je om opnieuw nieuwe wegen te verkennen in je werk.

“Onlangs las ik een essay over *storytelling* waarin de tuin van Eden als een metafoor wordt gebruikt voor verhalen. Meestal wordt Eva's beet in de appel als het begin van het verval gezien. Maar eigenlijk is dat het startpunt van een verhaal. Er is in die tuin zoveel tijd verstreken waarin er niets gebeurde, waarin ze gehoorzaam de regels volgden. Pas na die appel kwam alles tot leven, begon een proces. Daarvoor was er alleen die perfecte boom, en plots waren daar de seizoenen. Dat vind ik een inspirerende gedachte.”

INFO PLAYGROUNDS: DEUCE

Van 14 tot 30 mei

Open: woensdag tot zaterdag van 13 tot 18 uur
PLUS-ONE Projects, Vlaamse Kaai 73, Antwerpen
plus-one.be

PLAYGROUNDS

Van 17 september tot 4 oktober
Zebrastraat 32, Gent
zebrastraat.be

[instagram.com/lisa_ottenburgh](https://www.instagram.com/lisa_ottenburgh)